

Journal of Children's

LITERATURE & LANGUAGE
EDUCATION

Examination of Story Books in Preschool Classroom Libraries in terms of Language Components

Şenay BULUT PEDÜK*, Asiye MASANOĞLU**, Bahar DAĞ***, Sultan ÖRENOĞLU****

Abstract. This study aims to examine the story books in preschool classroom libraries according to the components and descriptive features of the language. In the study, document analysis method was used in the qualitative research design. Examined documents consists of 32 story books in the book centers of 6 independent kindergartens affiliated with the Ministry of Education in the provinces of Istanbul, Çanakkale and Edirne in the 2023-2024 academic year. The semi-structured form developed by the researchers was used as a data collection tool. Content analysis was used to analyze the data obtained through the form. A checklist created by the researchers was used as a data collection tool. As a result of the research, it was found that in all the children's books examined (from the semantic and syntax component features of the language), there are straight sentences, inverted sentences are less common, positive sentences are more common than negative sentences, and most of the children's books contain question and exclamation sentences; It can be said that (pragmatically) socially supportive expressions are included and (Semantically) vocabulary enhancing expressions are included. A rich use of adjectives, conjunctions and verbs has been observed in children's stories (in terms of morphology). Various suggestions were included within the scope of the research.

Keywords: Preschool, story books, components of language.

How to cite: Bulut Pedük, Ş., Masanoğlu, A., Dağ, B., & Örenoğlu, S. (2024). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki sınıf kitaplıklarında bulunan hikâye kitaplarının dilin bileşenleri açısından incelenmesi. *Journal of Children's Literature and Language Education*, 7 (2), 255-278.

* Trakya University, Early Childhood Education, Edirne, Türkiye, senaybulutpeduk@trakya.edu.tr

** Trakya University, Early Childhood Education, Edirne, Türkiye, asiyemasanoglu@gmail.com

*** Trakya University, Early Childhood Education, Edirne, Türkiye, bahardag@trakya.edu.tr

**** Trakya University, Early Childhood Education, Edirne, Türkiye, sorenoglu@gmail.com

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Sınıf Kitaplıklarında Bulunan Hikâye Kitaplarının Dilin Bileşenleri Açısından İncelenmesi

Şenay BULUT PEDÜK*, Asiye MASANOĞLU**, Bahar DAĞ***, Sultan ÖRENOĞLU****

Öz. Bu çalışma, 3-6 yaş okul öncesi eğitim kurumlarındaki sınıf kitaplıklarında bulunan hikâye kitaplarının dilin bileşenlerine ve betimsel özelliklerine göre incelenmesini amaçlamaktadır. Çalışmada, nitel araştırma deseninde doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. İncelenen dokümanlar 2023-2024 eğitim öğretim yılı içerisinde İstanbul, Çanakkale ve Edirne illerinde MEB'e bağlı 6 bağımsız anaokulunun kitap merkezlerinde yer alan 32 hikâye kitabından oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış form kullanılmıştır. Form aracılığı ile elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda incelenen çocuk kitaplarının tamamında (Dilin semantik ve sentaks bileşen özelliklerinden) kurallı cümlelerin bulunduğu, devrik cümlelere daha az rastlanıldığı, olumlu cümlelerin olumsuz cümlelerden daha fazla bulunduğu ve çocuk kitaplarının çoğunda soru ve ünlem cümlelerinin yer aldığı; (Pragmatik açıdan) sosyal açıdan destekleyici ifadeler yer verildiği ve (Semantik) sözcük dağarcığını geliştirici ifadelerin yer aldığı söylenebilir. Çocuk hikâyelerinde (Morfolojik açıdan) zengin bir biçimde sıfat, bağlaç ve fiil kullanımı görülmüştür. Araştırma kapsamında çeşitli önerilere yer verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi, hikâye kitapları, dilin bileşenleri.

*^{ID} Trakya Üniversitesi, Okul Öncesi Eğitimi, Edirne, Türkiye, senaybulutpeduk@trakya.edu.tr

**^{ID} Trakya Üniversitesi, Okul Öncesi Eğitimi, Edirne, Türkiye, asiyesananoglu@gmail.com

***^{ID} Trakya Üniversitesi, Okul Öncesi Eğitimi, Edirne, Türkiye, bahardag@trakya.edu.tr

****^{ID} Trakya Üniversitesi, Okul Öncesi Eğitimi, Edirne, Türkiye, sorenoglu@gmail.com

1. Giriş

Günümüz modern çağında teknoloji hayatın her alanına girse bile kitapların insanlar için önemi değişmemiştir. Özellikle çocuklara doğdukları andan itibaren kitap okumak onların hayatının ilerleyen dönemlerinde başarılı bir öğrenme yaşamı oluşturmalarına ve gelecek yaşantıları için sağlam temeller atmalarına fayda sağlayabilmektedir. Ebeveynlerin çocuklarına kitap okumaları kelime dağarcığı, hayal güçleri, olayları daha hızlı anlamaları ve kaliteli zaman geçirmeleri için fırsat yaratmaktadır (Pergar ve Hadela, 2020). Okul öncesi eğitim ortamlarında merkezler önemli yer tutmakta ve öğretmenler çocukların ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamayı, çocuklarda kitap sevgisi, okuma ilgisi geliştirmeyi ve zengin uyarıcı kaynağı olarak kitapları kullanmayı amaçlamaktadır (Çelik ve Kök, 2007; Pergar ve Hadela, 2020).

Okul öncesi dönem, çocukların pek çok özelliklerinde oldukça hızlı gelişme gösterdikleri bir dönemdir. Çocuklar daha anne karnında iken sesleri işitebilmektedirler. Doğumdan itibaren anlamsız sesler çıkarma ile başlayan dil gelişim süreci yıllar içerisinde kendi anadilini konuşabilen ve anlayabilen bir durum haline gelmektedir (Çiçek, 2002). Okul öncesi çocuklar kendi dillerinin gramer yapısının %90'ını tamamlayarak zengin kelime dağarcıkları ile duygularını daha kolay ifade edebilmektedir. (Dağabakan-Öztürk ve Dağabakan, 2007). Kitaplar çocukların yeni bilgileri öğrenmesini sağlarken, dil gelişimine ve yeni sözcük edinmelerine katkı sağlayıp, sosyalleşerek sanat ve kültürle ilgili deneyim ve beceriler edinmelerini de sağlamakta çocuğun birden fazla öğrenme alanını destekleyebilmektedir (Adak-Özdemir vd., 2019).

Erken kelime dağarcığı ve ifade edici dil becerileri incelendiğinde çevresel faktörler dil gelişimini %78'e kadar etkileyebilmektedir. Çevresel desteği etkileyen en önemli faktörlerin başında ise çocuğa etkin ve verimli bir şekilde kitap okumak gelmektedir (Dickinson vd., 2012). Kitapların dil gelişimine etkisi ve erken okuryazarlık becerilerine olumlu desteği bulunmaktadır (Hart ve Risley,1995). Özellikle birlikte kitap okuma, okuma materyalleri açısından zengin bir ortam sağlama erken çocukluk döneminde dil gelişiminin desteklenmesi okuma alışkanlığı kazandırmak amacıyla önerilmektedir (Işıkoğlu Erdoğan vd., 2016). Etkileşimli kitap okumak, kitap okuma alışkanlığı kazandırmak, erken okuryazarlık becerilerinin kazandırılması, yeni kelimelerin öğretilmesi ve farklı dillerin öğrenilmesi için fırsat yaratmaktadır (Haden vd.,1996; Wasik ve Bond,2001). Ayrıca, yoksul ailelerdeki çocukların daha az gelişmiş erken okuryazarlık becerileri ile az gelişmiş dil becerilerine sahip oldukları literatürde vurgulanmıştır. Bir yetişkin ile aktif olarak kitap okuyan çocukların daha iyi öğrendikleri, daha zengin düşünme gücüne sahip olduğu, alıcı ve ifade edici dil becerilerinde zengin bir dil çeşitliliğine sahip oldukları görülmüştür (Wasik ve Bond,2001).

Çocukları kitapların renkli dünyasına maruz bırakmak kitapların dilini, özelliklerini anlamalarına, öğrenmelerine yardımcı olmaktadır. Görsel uyaranların fazla olduğu, yazının az olduğu kitaplar ile kitap üzerinde konuşma ve fikirler üretme hem bilişsel gelişime hem de dil gelişimine büyük katkı vermektedir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013; Pergar ve Hadela,

2020; Treiman vd. 2015). Çocuğun dil gelişimi, sosyal ve duygusal gelişiminde de oldukça önemli bir yere sahiptir. Çünkü dil gelişimi diğer gelişim alanlarını etkilemekte ve diğer alanlardan etkilenmektedir (Karoğlu ve Esen-Çoban,2019).

Çocuk kitaplarının çocuğun gelişimine katkılar sağlamasında, kitapların dilsel açıdan nitelikli olması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Çocuğun dil gelişimini ses bilgisel (fonoloji), anlam bilgisi (semantik), biçimsel (morfoloji), söz dizimi (sentaks) ve kullanım (pragmatik) işlevleri açısından gösterilen farklılıkları ele alarak açıklamaktadır (Temel vd., 2014). Dilin bileşenleri birbirleriyle bağlantılı tek sistemdir. Gelişimsel sıralamayla dil gelişimi ses bilgisi, anlambilim, söz dizimi, biçim birim ve pragmatik gelişim sırası ele alınmaktadır (Akoğlu, 2021; Topbaş, 2007).

Ses Bilgisi (Fonoloji): Konuşma dilinin en temel ve küçük ögesi ses birimleridir. Her dilin kendine özgü sesli ve sessiz fonemleri vardır. Fonem, kendi anlamı olmamasına rağmen dilde anlamın aktarılmasını ve değiştirilmesini gerçekleştiren en küçük birimdir. Bu seslerin birleşimiyle sözcükler oluşur. Konuşma dilindeki seslerin dağılımı, sınırlılıkları, işlevleri, davranışları ve düzenlenişleri, kullanımına ilişkin kurallar vardır. (Delikan, 2023; Şimşek, 2017; Topbaş, 1994; Topbaş, 2007). Erken dönemde çocukların ses bilgisel gelişimlerine bakıldığında bebeklerin doğdukları andan itibaren konuşma seslerini dinledikleri, 6. ayında olan bebeklerin ses repertuvarlarının her dilden sesi içerdiği, 6. aydan sonra bebeklerin kendi anadillerinde yer alan seslere karşı duyarlı oldukları görülmektedir (Turan ve Gündüz, 2024). 3 yaş civarında çocuklar neredeyse tüm ünlü ve ünsüz sesleri çıkarabilirler. Seslerin kazanım sırası dile göre değişebilir. 3 yaşta hece yitimi, ünsüz düşmesi, ünsüz benzeşmesi ve seslerin yerinin değiştirilmesi gözlenebilir (Topbaş, 2005b).

Anlam Bilgisi (Semantik): Sözcük ve cümlelerin anlamlarını ilgilendiren kuralları içerir. İnsanlar sözcükler ve cümleleri belli bir anlamı ifade etmek için kullanırlar. Seslerin semboller aracılığıyla nesnelere olan ilişkisi belirleyen anlam bilgisi, alıcı dil gelişimiyle yakından ilgilidir. Ayrıca sözcük dağarcığı; dolayısıyla dilde sınıflandırma ve genellemeler de anlam bilgisi ile ilişkili olarak ortaya çıkar (Şimşek, 2017). Çocuklar ilk sözcüklerini 12-18 aylarda söyler. İlk sözcükler genelde çocuğun tanıdığı kişi ve nesnelere isimleri ile hareket bildiren sözcüklerdir. Yani isim ya da fiillerdir. Bebeklikte bir iki sözcükten oluşan sözcük dağarcığı 15.ayda 4-6, 18. ayda 50 sözcüğe ulaşır. 2 yaşına doğru yaşanan sözcük dağarcığı 200-300'e ulaşır. Okul öncesi süreçte 3 yaşında yaklaşık 1000 sözcük, 4 yaşında 1500, 5 yaşında ise 2000 sözcüğe ulaşır. Zıt kavram sözcükleri, akrabalık terimleri ve yer-yön zarfları gibi farklı sözcük tiplerinin kullanımı da bu dönemde görülür (Turan ve Gündüz, 2024).

Biçim Bilgisi (Morfoloji): Dilin anlamlı en küçük birimi biçim birimdir. Bir dilde kullanılan sesli ve sessiz fonemlerin sözcük yapısı içindeki yerini belirleyen kuralları içerir. Biçimbirim içerisinde dilde tek başına kullanılan sözcüklerin (isimler, sıfatlar ve yüklemeler) ve tek başına kullanılamayan eklerin (takılar, bağlaçlar vb.) cümle içinde anlama bağlı olarak kullanılma kuralları, sayılar, zamanlar, etken ya da edilgen çatıya bağlı olarak değişen dil bilgisel yapılar biçim biriminin kapsamındadır. Yani kelimelerin iç sırası, kökleri, ekleri ve bunların

kombinasyonları, dilin çekim özelliklerini ifade eder (Delikan, 2023; Şimşek, 2017; Topbaş 2007). Türkçede ilk kazanılan ekler isim hâl eklerinden belirtme (-i) ve (-a) yönelme ekleri ile geçmiş zaman (-di) ve şimdiki zaman ekleri (-iyor)' dir. İyelik eki (-m) ile isimin -de ve -den hali 15-17. aylarda kazanılır (Turan ve Gündüz,2024). 15-20 aylarda şahıs, olumsuzluk ve soru ekleri kullanılmaya başlar. 18 aydan sonra ilk sözcüklerin üretilmesinin ardından iki sözcüklü ifadeler görülür. Üretimler başlarda eklerden arınmış telgrafik konuşma biçimindedir. Bu dönemi takiben morfemlerin edinilmesiyle 3-4 sözcükten oluşan cümleler gözlenir. Çocuğun sözcük edinimi arttıkça dil bilgisi edinimi gerçekleşir. 4-5 yaşına gelen çocuğun cümleleri neredeyse yetişkinler gibidir (Saban-Dülger, 2020).

Söz Dizimi (Sentaks): Sözcüklerin birleşerek uygun olan kelime kombinasyonlarıyla cümleler oluşturmasında uyulan kurallara denir. Her dil, kendine ait cümle özne, nesne, yüklem, isim, fiil, sıfat, zarf gibi çeşitli kelime gruplarından ve bunların farklı birleşimlerinden oluşan gramer yapılarından oluşmaktadır. Örneğin olumsuz ekler ve soru hâli farklı dillerde farklı kurallarla kullanılır. Çocuğun ilk ifadeleri tek sözcükten oluştuğu için çocuk söz dizimi kurallarını iki sözcük döneminde kullanmaya başlar. Sözcüklerin cümle içinde farklı yerlerde kullanılması anlamı da değiştirir (Delikan, 2023; Şimşek, 2017; Topbaş 2007). 6-9. aylarda bebekler sözcük tanıma becerisi gösterirler. 2,5-3 yaşında ise çocuklar cümleleri ve sözcük öbeklerini bağlaçlar yardımıyla birleştirip uzun ve karmaşık cümleler üretebilir. 4 yaş civarında ise çocuklar olumlu cümle, olumsuz cümle, soru cümlesi, emir cümlesi gibi çeşitli cümle yapılarını yetiştirmeye benzer bir şekilde kullanırlar (Turan ve Gündüz, 2024).

Kullanım Bilgisi (Pragmatik): Dilin amaçlarını ve sosyal etkileşim için farklı kişi ve durumlarda kullanım tarzını belirleyen kurallardan oluşur. Dil bilgisi kurallarının dışında jest ve mimiklerin kullanımı, ses tonunun farklılaşması, selamlaşma ya da ayrılmalar gibi belirli etkileşim alışkanlıklarını da içermektedir (Şimşek, 2017). İletişimsel niyetler, bağlama göre bir konuşma başlatma ve bunu farklı sosyal bağlamlarda uygun ifade ve kelimelerle sürdürme, sırayla konuşma, kendini ifade etme dahil olmak üzere dilin günlük hayata uygulanması olarak düşünülebilir (Delikan, 2023). Dil gelişim serüveninde sosyal dil bilgisel yeterliliği elde ederken, pragmatik ile iletişimsel yeterliği kazanır (Acar vd., 2020). Pragmatik gelişim incelendiğinde, bebekler sözcük kullanmasalar da istek ve ihtiyaçlarını ifade edebilirler. Bebekler 10. Aydan itibaren elindeki nesneyi uzatma veya nesneyi işaret etme ile yetişkinle olan ilişkilerini düzenlerler. 1 yaş civarında tekrara dayalı telgrafik konuşma çocuğun ilgi ve isteklerini ifade etmesine olanak sağlar. 2 yaş civarında çocukların iletişim işlevleri gösterdikleri görülür (selamlama, protesto etme, çağırma, isimlendirme, bilgi verme gibi). Yetişkinlerle ve yaşlılarıyla sohbetler kısadır ve 3 yaşında ise iletişim başlatma, yeni bir sohbet konusu açma gibi ilerlemeler görülür. Okul öncesi dönem çocukları konuşmalarının içeriğini ve yapısını iletişimde buldukları kişilerin özelliklerine göre değiştirebilirler (Turan ve Gündüz, 2024).

Alan yazında yapılan çalışmalar incelendiğinde, öğretmenlerin sınıf içerisinde özellikle kelime hazinesini arttırmak ile alıcı ve ifade edici dil gelişimini desteklemek için en çok tercih ettiği

Türkçe etkinliğinin kitap okuma olduğu görülmektedir (Alışkan ve Güneyli, 2016; Erdoğan vd., 2013; Şimşek, 2017). Dil becerisinin gelişiminde öğretmenler Türkçe etkinliklerinin yanı sıra dramatik oyun ve öykü kitaplarını çocuklara sunarak deneyim elde etmelerini sağlayabilmektedirler (Akoğlu, 2021).

Alan yazın incelendiğinde, okul öncesi eğitim sınıflarında resimli kitapların kullanımı, okul öncesi sınıflarındaki kitapların yeterlilik durumu (Adak-Özdemir vd., 2019) ve okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri ile çocuk kitaplarının görsel özelliklerinin değerlendirildiği (Treiman vd., 2015) çalışmaların olduğu görülmüştür. Çocukların dil gelişimini değerlendirmeye yönelik olarak erken dönemdeki çocuklarda öykü anlatımına göre dil gelişimlerinin değerlendirildiği (Akyıldız, 2019), farklı kitap okuma tekniklerinin çocukların dil gelişimine olan etkilerinin değerlendirildiği (Şimşek, 2017), okul öncesi dönem çocukların fonolojik farkındalık becerilerini geliştirmek üzere oluşturulan programın etkisinin (Parpucu, 2016) değerlendirildiği çalışmalara rastlanmıştır.

Bu araştırmanın amacı Okul öncesi eğitim kurumlarındaki sınıf kitaplıklarında çocukların dil gelişimlerini desteklemek için bulunan hikâye kitaplarının dil gelişimsel bileşenler açısından incelenmesidir. Bu amaçla okul öncesi eğitim kurumlarındaki sınıf kitaplıklarında yer alan hikâye kitaplarını dilin bileşenleri açısından değerlendirmenin literatüre, çocuk yazarlarına ve okul öncesi öğretmenlerine fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Hikâye kitapları çocukların sözcük dağarcığını (Semantik) geliştirmekte midir?
2. Sözcüklerin anlam yapısı, cümle sayıları, noktalama işaretlerinin kullanımı, hikâyede (Semantik) nasıl yer almaktadır?
3. Hikâye kitaplarında kullanılan zaman ifadeleri, sözcük yapısı ve sözcük çeşitleri, sözcük sayısı (Morfoloji) nasıldır?
4. Hikâye kitaplarında daha çok hangi cümle çeşitleri (Sentaks) ve hangi cümle yapıları yer almaktadır?
5. Hikâye kitaplarında yansıma sözcük, ikileme kullanımı ve iyelik eklerinin kullanımı (Sentaks) ne durumdadır?
6. Hikâye kitaplarında kullanılan dilin ve konunun çocukların sosyal yaşantısını/nezaket kurallarına uyumunu (Pragmatik) desteklemekte midir?

2. Yöntem

Araştırmada yer alan yöntem bölümü, çalışma ile ilgili yöntem bilgilerinin yer aldığı araştırmanın deseni, veri toplama araçları, verilerin analizi hakkında bilgi sunmaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli/ Deseni

Bu çalışma, okul öncesi eğitim kurumlarındaki sınıf kitaplıklarında bulunan hikâye kitaplarının dilin bileşenlerine ve betimsel özelliklerine göre incelenmesini amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi deseni ile tasarlanmıştır. Doküman analizi, belirli bir amaç doğrultusunda yazılı belgelerin sistematik

olarak analiz edilmesini içeren bir nitel araştırma yöntemidir (Corbin ve Strauss, 2008; Turan, 2020; Wach ve Ward, 2013). Dokümanlara ulaşma, özgünlüklerini tespit etme, dokümanları çözümlenme, verilerin analizi ve verileri kullanma basamakları yer almaktadır (Bal, 2021). Araştırmacılar literatür taraması yapar ve edindikleri bilgileri araştırmalarına entegre eder. Seçme, anlamlandırma, değerlendirme ve sentezleme basamaklarından oluşarak sınıflandırılmaktadır. Sınıflandırmadan sonra içerik analizi ile ana tema, kategori ve vaka örnekleri şeklinde yeniden düzenlenmektedir (Labuschagne, 2003).

2.2. İncelenen Dokümanlar

Araştırma materyalleri 2023-2024 eğitim öğretim yılı içerisinde İstanbul, Çanakkale ve Edirne illerinde MEB'e bağlı 6 bağımsız anaokulunun kitap merkezlerinde yer alan kitaplardan oluşturmaktadır. Üç ilden toplam 82 kitaba ulaşılmıştır. Ölçüt örnekleme yöntemiyle de belirlenen kitaplar içerisinde dışlama kriterleri olarak belirlenen çeviri kitaplar, 20 sayfanın üzerinde olan okul öncesi ibaresi ya da yaş kriterinin belirtilmediği kitaplar, üç il dışındaki kurum kitaplıkları çalışmada hariç tutulmuştur. Ölçüt örneklemenin temel amacı ise araştırma amaçları doğrultusunda belirlenmiş ölçütleri sağlayan veri kaynaklarından somut veriler elde edilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu kapsamda 82 kitap arasından 32 kitap veri kaynağı olarak belirlenmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması/ Süreç

Çalışmanın verileri açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış bir form vasıtasıyla elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış formda, araştırmacı, her ne kadar araştırma konusu kapsamında sorularını hazırlamış, araştırma ile ilgili bir plan hazırlamış olsa da, araştırmacının ana konseptine bağlı olarak formun içeriğinde değişiklikler yapılabilmekte yeni sorular eklenebilmektedir (Güler vd., 2013). Çalışma için yarı yapılandırılmış dilin bileşenlerini değerlendirme formu geliştirilmiştir.

2.3.1. Veri toplama araçları

Yarı yapılandırılmış dilin bileşenlerini değerlendirme formu araştırmacılar tarafından oluşturulurken önce ilgili literatür taranmış, araştırma soruları ve literatür ışığında araştırmacılar tarafından doküman analizi için açık uçlu sorular kategorilendirilerek 11 kategori alan uzman görüşüne sunulmuş, iki alan uzmanının görüşleri doğrultusunda araştırma sorusuna cevap vermediği düşünülen 2 kategori dilin bileşenlerini değerlendirme formundan çıkarılmıştır. Hazırlanan formun maddelerinin yeterince anlaşılıp anlaşılmadığına yönelik pilot bir çalışma on iki materyal ile yapılmıştır. Form değerlendirme aracı olarak kullanılmıştır. Uygulama sonrasında elde edilen bilgiler doğrultusunda, 1 madde araştırmacılarca yeniden düzenlenerek 9 kategoriden oluşan yarı yapılandırılmış dilin bileşenlerini değerlendirme formuna şekil verilmiştir.

Araştırmacılar tarafından literatürde okul öncesi çocuk edebiyatı eserlerinin özellikleri, okul öncesi çocukların dil gelişimsel özellikleri ve dilin bileşenlerine ilişkin alan yazın bilgisi elde edilerek, okul öncesi çocuk kitaplarında dilin bileşenlerine ilişkin özellikler ve kitapları tanıtıcı

betimsel özelliklere yarı yapılandırılmış dilin bileşenlerini değerlendirme formunda yer verilmiştir. Yarı yapılandırılmış dilin bileşenlerini değerlendirme formu 9 kategori ve toplam 27 maddeden oluşmaktadır. Araştırmacılar tarafından seçilen toplam 12 kitap yarı yapılandırılmış dilin bileşenlerini değerlendirme formu ile incelenmiş ve gerekli görülmeyen maddeler çıkarılarak form 14 tema ve 5 kategoriye ayrılan 32 maddeden oluşmuştur. Temalar; cümle çeşitleri, anlam yapısına göre, cümle sayılarına göre, yansıma sözcük, ikileme kullanımı, sözcüklerin anlam yapısı, sözcük türleri, kullanılan zaman ifadeleri, noktalama işaretlerinin kullanım durumuna göre, kullanılan dilin sosyal açıdan destekleme durumu/ nezaket sözcükleri ve sosyal anlam içeren ifadelerin kullanımına göre, resimlere sayfada yer verilme oranı, kitabın çocuğun sözcük dağarcığını geliştirme durumuna göre, toplam cümle sayısı olarak belirlenmiştir. Temalar dilin bileşenlerinden semantik, morfoloji, sentaks ve pragmatik kategorilerinde birleştirilerek incelenmiştir. Kitapların betimsel özellikleri kitap adı, yayınevi, basım yılı, sayfa sayısı ve kitabın konusu gibi bilgilerden oluşmaktadır. Veri kaynağı olarak belirlenen okul öncesi hikâye kitaplarının üzerinde -3- 6 yaşa veya okul öncesi çocuklar için uygundur ifadeleri yer alan kitaplar ve 20 sayfayı geçmeyen resimli hikâye kitaplarından oluşmuştur

Veriler elde edilirken dil bilgisi kurallarına uygunluğunu kontrol etmek için Türk Dil Kurumunun Yazım Kuralları dikkate alınmıştır. Yarı yapılandırılmış formda çeşitliliği çok olan veriler için maksimum 5 cümle örnekleme sınırlaması getirilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Çalışma kapsamındaki çocuk kitapları her bir cümle üzerinden titizlikle incelenmiş ve araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış dilin bileşenlerini değerlendirme formuna veriler girilmiştir. Verilerin güvenilirliği için kodlayıcılar arası güvenilirlik hesaplanmıştır. Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği kodlayıcı güvenilirliği formülü kullanılmıştır. Güvenirlik = görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı formülü uygulanarak hesaplama yapılmıştır. Güvenirlik formülüne göre kodlayıcılar arasındaki görüş birliği minimum %80 olması gerekmektedir. Veri toplama sürecinde görüş birliği %93 olarak tespit edilmiştir. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Bu verilerden elde edilen bulgular; frekans ve yüzde olarak ifade edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi ile incelenmiştir. İçerik analizi, metnin içeriğini çözümlene tekniği olarak ifade edilmektedir. Kelimelerin, ifadelerin, sembollerin, temaların sistemli bir şekilde incelenmesinden oluşmaktadır (Neuman, 2014). Bu analiz yöntemi ile iletişim kaynaklarındaki anlam ve ifadelerin derinlemesine incelenmesi sağlanmaktadır (Hsieh ve Shannon, 2005). Çalışma sürecinde ele alınacak kategoriler belirlendikten sonra benzer ya da yakın anlam ifade eden kavramlar kategoriler ve temalar olarak belirlenerek düzenlenmiştir. Analiz aşamasında hikâye kitapları, çocukların sözcük dağarcığı, sözcüklerin anlam yapısı, cümle sayıları, noktalama işaretlerinin kullanımı, kullanılan zaman ifadeleri, sözcük yapısı ve sözcük çeşitleri, sözcük sayısı, kullanılan cümle çeşitleri, yansıma sözcük, ikileme kullanımı ve iyelik eklerinin kullanımı, çocukların sosyal yaşantısını/nezaket kurallarını desteklemesine,

hikâyelerin konusuna göre dilin bileşenlerinden semantik, morfoloji, sentaks ve pragmatik kategorilerine ayrılarak incelenmiştir. Tablo 1’de incelenen hikâye kitaplarının betimsel özelliklerine yer verilmiştir.

Tablo 1. İncelenen Hikâye Kitaplarının Betimsel Özellikleri

Betimsel özellikler	F	%		
Yayınevine göre Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları	18	54,5		
kitabların dağılımı	HobiYayınevi Elma	6	18,2	
	Yayınevi, Erdem Yayınevi, Esin Yayınevi,	1	3	
	Küçük Adımlar Eğitim Yayınları, Morpa			
	Yayınevi, Net Yayınevi, Parıltı Yayınevi,			
	Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları ve			
	Yıldız Yayıncılık			
Basım yılına göre 2022	18	54,5		
kitabların dağılımı	2021,2020,2017,2015,2005,2001	1	3,0	
	2010	7	21,2	
	2007	2	6,06	
Kitapların sayfa sayısına göre dağılımı	20,6	15,8	2	6
	16	19	3	9
	13,14		13	39,3
			8	24,2
			1	3
Kitapların konusuna göre dağılımı	Değerler	5	16	
	Aile, macera, hayvanlar, Çevre	4	13	
	temizliği, farklılıklara saygı, beceriler	2	6	
	Üretim Arkadaşlık, bilmeceler,	3	9	
	çalışkanlık, mevsim döngüsü, geri	1	3	
	dönüşüm, meyveler			

3. Bulgular

Bu bölümde, okul öncesi eğitim kurumlarındaki sınıf kitaplıklarında bulunan hikâye kitaplarının dilin bileşenlerine ve betimsel özelliklerine göre incelenmesiyle elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 2. Hikâyelerin Sözcük Dağarcığını Geliştirme Durumu

Özellik	F	%
Kitapta çocuğun sözcük dağarcığını geliştirici ifadelerle yer verme durumu	5	16
Toplam	32	100

Tablo 2’ye göre hikâyelerin %16’sında çocuğun sözcük dağarcığını geliştirici ifadelerle yer verildiği görülmektedir. Araştırma kapsamında incelenen kitaplarda çocuğun sözcük dağarcığını geliştirici ifadelerle ilişkin örnek ifadelerle aşağıda yer verilmiştir;

"İnek için "Ne yer diye sorarsanız, tabi ki ot yer." K11" "Ne yaptı: Güneşle birlikte uyandı. Kovanından çıktı. Vız vız diye uçmaya başladı. K13" "Zürafaların sesi nasıldır? K21" "Hâlâ biraz unun kaldıysa başka neler olur acaba? K22" "Biçerdöver ne döver? K23"

Tablo 3. Hikâyelerdeki Sözcüklerin Anlam Yapısına Göre Yer Alma Durumu

Sözcüklerin anlam yapısı	F	%
Zıt anlam	2	6
Eş anlam	0	0
Mecaz anlam	5	16
Toplam	32	100

Tablo 3'e göre sözcüklerin anlam yapısına göre incelenen hikâyelerin %6'sında zıt anlamlı sözcüklere birlikte yer verildiği, hiçbir kitapta eş anlamlı sözcüklere birlikte yer verilmediği ve %16'sında mecaz anlamlı sözcüklere yer verildiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında incelenen hikâyelerde zıt anlamlı sözcüklere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir;

"Önce-sonra K4" "Bir doğar bir batar, Gece- gündüz K7"

Araştırma kapsamında incelenen hikâyelerde mecaz anlamlı ifadelerle ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir;

"Aklında tutmaya çalışmak" K1" "göz gözü görmüyordu K9" "Suyla kucaklaşan tohum K10" "Karnı küp gibi şişti K13" "Güle oynaya, K14"

Tablo 4. Hikâyelerde Yer Alan Toplam Cümle Sayısı

Cümle sayısı	F	%
0-25	7	22
26-50	22	69
51-75	2	6
76-100	1	3
Toplam	32	100

Tablo 4'e göre toplam cümle sayısına göre incelenen hikâyelerin %69'unda cümle sayısı 26-50 aralığında yer verildiği, %22'sinde cümle sayısı 0-25 aralığında yer verildiği, %6'sında cümle sayısı 51-75 aralığında ve %3'ünde cümle sayısı 76-100 aralığında yer verildiği görülmektedir.

Tablo 5. Hikâyelerde Kullanılan Noktalama İşaretleri

Noktalama işareti	F	%
Nokta	32	100
Ünlem	21	66
Virgül	32	100
Soru İşareti	25	78
Kesme İşareti	8	25
Tek Tırnak İşareti	20	63
Çift Tırnak İşareti	7	22

Tablo 5. Devam

İki nokta üst üste	6	19
Üç nokta	11	34
Kısa çizgi	3	9
Toplam	32	100

Tablo 5'e göre hikâyelerin tamamında nokta ve virgül noktalama işaretlerine yer verildiği görülmektedir. Hikâyelerin %78'inde soru işaretine, %66'sında ünleme, %63'ünde tek tırnak işaretine, %34'ünde üç noktaya, %25'inde kesme işaretine %22'sinde çift tırnak işaretine, %19'unda iki noktaya ve %9'unda kısa çizgiye yer verildiği görülmektedir.

Tablo 6. Hikâyelerde Kullanılan Zaman İfadeleri

Zaman kipi	F	%
Geniş Zaman	18	56
Geçmiş Zaman	26	81
Gelecek Zaman	7	22
Şimdiki Zaman	5	16
Toplam	32	100

Tablo 6'ya göre hikâyelerin %56'sında geniş zaman ifadelerine, %81'inde gelecek zaman ifadelerine ve %16'sında şimdiki zaman ifadelerine yer verildiği görülmektedir.

Tablo 7. Hikâyelerde Sözcük Yapısına Göre Sözcüklerin Yer Alma Durumu

Sözcük yapısı	F	%
Sıfat	31	97
Fiil	32	100
Zamir	22	69
Ünlem	18	56
Bağlaç	29	91
Edat	20	63
Toplam	32	100

Tablo 7'ye göre hikâyelerin %97'sinde sıfatlara, tamamında fillere, %69'unda zamirlere yer verildiği görülmektedir. Aynı zamanda kitapların %56'sında ünlemlere, %91'inde bağlaçlara ve %63'ünde edatlara yer verildiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında incelenen kitaplarda kullanılan sıfatlara ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir;

"Çok toz, minik heykeller, dört harika heykel, K8" "Bir yol, birkaç araba, üç gün, kar aracı K9" "Su damlası, beyaz bulutlar, yeni su damlaları, küçük tohum, K10" "Kocaman bir gövde, K11" "Güzel bir gün K12" "Birçok ördek, K14" "Küçük tavşan K15" "Miyav kedi K16" "Kurumuş ağaç dalları, K17" "Büyük merdane, tertemiz bir kağıt K26"

Araştırma kapsamında incelenen kitaplarda kullanılan fiillere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir:

"İzliyordu, kesildi" K1 "Varmış, sevmemiş" K2" "Kaplıydı K3" "Üzdü, mutsuzdu, zordu K4"
"Açıkmuş, K9", "Hafiffti, gökyüzündeydi K10" "Vardır, unutmayalım, K11" "Sevmez, sever K12",
"Başladı, yedi K13" "Büyütmüşler, önemsememişler K14" "Giydirir, alkışlandı K15"

Araştırma kapsamında incelenen kitaplarda kullanılan zamirlere ilişkin örnek ifadelerle aşağıda yer verilmiştir;

"Onu, onu, onlar K3", "o K4" "Bu, ben, o K5" "Ona K7" "Onlar K9" "Bu K10" "Hepimiz K11"
"Komşularımız K12" "Hortumunu K13" "Onları K14" "Herkes K15" "Ben, senin, benim K17"
"İnsanlar, canlılar, K18" "Sende, K20" "Onların, K30" "Ona, bize, onlarla K31" "benim K32"

Araştırma kapsamında incelenen kitaplarda kullanılan ünlemlere ilişkin örnek ifadelerle aşağıda yer verilmiştir;

"Geçmiş olsun! K4" "Yok K5" "Dede masal anlat! Sonsuza dek birlikteyiz! Sen anlat! K6" "Haydi onu
bulsana! K7" "Çok severim K8" "Eyoah! Alo! Lütfen! K9" "Isındı, ısındı, daha çok ısındı! Ooo, bu
inanılmaz! K10" "Möö İnek, patlarsın, aç bıraktınız, yok K11" "Aman, ne hoş! Ohhh! Etmeez!
Başarmıştı işte! Aferin! K13" "Ooo! K15" "Ayağıma diken battı! Yardım et de çıkaralım! Cüüik! K16"
"Ne! (5) Karagöz'üm! (5) Bildim Uludağ'ı! K20" "Haydi, birlikte araştıralım! Evet, Sessiz Şef olsun!
K21"

Araştırma kapsamında incelenen kitaplarda kullanılan bağlaçlara ilişkin örnek ifadelerle aşağıda yer verilmiştir;

"Ve, da K1", "Ve, fakat, ve, için, o kadar K2" "Ve, de K3" "Ama, da, ki, yalnız (fakat anlamında), ama
K4" "Ama K5" "Da, ki K6" "Ve K7" "De, Çünkü K8" "İle, ve, da, ki, K9" "Da K10" "K11 ki" "Ki,
da K12" "Ki, K13" "De, ile K14" "Ve, K15" "De, da K16" "Ki, da K17" "Yok K20," "Ve, ama K21"
"Ve, de K22" "ki, ve, ne, ne de, K23" "ve K25" "ve K26" "ne.. ne.., K27" "de K28" "De, ve K29"
"Ve, K30" "Ya da K32"

Araştırma kapsamında incelenen kitaplarda kullanılan edatlara ilişkin örnek ifadelerle aşağıda yer verilmiştir;

"Gibi K3" "Çok iyi K4" "Şaşkınlıkla K5" "Epey, çok K6" "Şaşkınlıkla K8" "Ne kadar K10" "Başka bir
şey, K12" "Gibi K13" "Birçok K14" "Kadar, değil K17" "Sanki, için, K18" "Önce, K19" "Acaba,
sonra K21" "Acaba, başka K22" "Doğru, K23" "bir meyve gibi, ne kadar da benziyo K24" "Gibi K26"
K31" "Dünyalar kadar K32"

Tablo 8. Hikâyelere Göre Yer Alma Durumu

Sözcük türü	F	%
Yansıma sözcük	8	25
İyelik ekleri	20	63
İkileme sözcükleri	18	56
Toplam	32	100

Tablo 8'e göre hikâyelerin %25'inde yansıma sözcüklere, %63'ünde iyelik eklerine ve %56'sında ikileme sözcüklere yer verildiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında incelenen kitaplarda kullanılan yansıma sözcüklere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir;

"Oooof K4" "Pırr, cik cik cik, humm K5" "Ooo K10" "Vırak K12" "Vız vız K13" "Yok K15" "Cik cik K16" "Cik cik cik K25" "Şşş, ınn tıss K26"

Araştırma kapsamında incelenen kitaplarda kullanılan iyelik eklerine ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir:

"Çöplerini K12" "Karnı K13" "Yumurtalarını, yuvası K14" "Ayakkabılarını, başcıklarını, arkadaşlarını K15" "Ağacın, eşim, ayağım K16" "Benim, karnım, K18" "Senin sepetin, dedeciğim, bahçemiz K19" "Karagöz'üm, Hacivat'ım, sobanın, Bursa'nın K20" "Odasında, annesine K21" "Unun, K22" "Öğretmenimizin, sözlerimi K28" "Pelerinini, K29" "Babalarını, ellerinin, hayallerimiz, K30" "Annesi, babası K31"

Araştırma kapsamında incelenen kitaplarda kullanılan ikilemelere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir:

"Sık, sık K1" "abarttıkça abartmış K2", "Ağır ağır, hayran hayran K3" "Bir susayıp bir acıktım, Çok üzücü çok K6" "Bir doğar bir batar, sapsarı, salkım salkım, tane tane, kat kat, daldan dala K7" "K9 ince ince" "Isındı, ısındı, ısındı K10" "Lıkır lıkır, çeşit çeşit, K11" "Zıp zıp, K12" "Bol bol, vız vız K13" "Mini mini, K14" "Yok K15" "Zırt pırt K16" "Şaşkın şaşkın, K17" "Sulu sulu K19" "Yok K21" "Miyav miyav, neler neler K24" "Sallana sallana K26" "Yavaş yavaş K30" "Güzel güzel, bol bol K31"

Tablo 9. Hikâyelerde Yer Alan Sözcük Sayısı

Sözcük sayısı	F	%
0-100	2	6
101-200	17	53
201-300	10	31
301-400	2	6
401-500	1	33
Toplam	32	100

Tablo 9'a göre hikâyelerde yer alan toplam sözcük sayısının %53'ünün 101-200 aralığında olduğu, %33'ünün 401-500 sözcük aralığında olduğu, %31'inin 201-300 sözcük aralığında olduğu ve %6'sının 0-100 sözcük ile 301-400 sözcük aralığında olduğu görülmektedir.

Tablo 10. Hikâyelerde Cümle Çeşitlerine Göre Cümlelerin Yer Alma Durumu

Cümle çeşitleri	F	%
Yüklemine göre cümleler		
Kurallı cümle	32	100
Devrik cümle	20	63
Anlam yapısına göre cümleler		
Olumlu cümle	31	97
Olumsuz cümle	28	88
Soru cümlesi	30	94

Tablo 10. Devam

Ünlem cümlesi	24	75
Toplam	32	100

Tablo 10'a göre yüklemine göre cümleler incelendiğinde hikâyelerin tamamında (%100) kurallı cümlelerin yer aldığı, %63'ünde devrik cümlelerin yer aldığı; anlamına göre cümleler incelendiğinde %97'sinde olumlu cümlelerin yer aldığı, %88'inde olumsuz cümlelerin yer aldığı, %94'ünde soru cümlelerinin yer aldığı ve %75'inde ünlem cümlelerinin yer aldığı görülmektedir.

Araştırma kapsamında incelenen hikâyelerde kurallı cümlelere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir;

"İki kardeş ayı, böğürtlen toplamaya çıktılar. Büyük kardeş sepetini oldukça doldurmuştu. Küçük ayının sepeti ise boş kalırdı. K5" "Ezgi ile annesi hazırdu. Ezgi'nin babası ise televizyon izliyordu. K9" "Sarı, kırmızı, beyaz derken bütün çiçekleri dolaştı. Çok ağırlaşmıştı. K13" "Bayan Tavuk, yuvasında yatıyor, yumurtalarını ısıtıyordu. K14" "Patiska tüyleri olmadığı için geceleri üşürdü. Nine, ipleri seçerken Patiska çantanın dışına çıktı. K29"

Araştırma kapsamında incelenen hikâyelerde devrik cümlelere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir;

"Haydi onu bulsana! Isıtır bizleri. Afiyet olsun sana. K7 12" "Komşunun torunu Ali de gelir benimle oynamaya. Ali şaşkınlıkla açtı gözlerini: "Dicle heykel yenir mi?" "Bunlar peynirden heykel" diyerek kırptım gözlerimi. K8" "Hava ve yol durumu nasıldır acaba? K9" "Dolaşıp bahçemizi dolduralım sepetimizi. Tatlarına bak biraz. K19" "Ah anlatamam o güzel maceralarımızı, birbirinden güzel oyunlarımızı. K32"

Araştırma kapsamında incelenen hikâyelerde olumlu cümlelere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir;

"Minik hortumunu uzattı. Hüp diye bal özünü emdi. K13" "Biçerdöver hayatımda gördüğüm en büyük ve ilginç araçlardan biriydi. K23" "Türkiye'ye yeni geldiğini öğrendim. K28" "Babası gülererek gözlerini açtı. Dondurma yemeyi çok seviyorlardı. K30"

Araştırma kapsamında incelenen hikâyelerde olumsuz cümlelere ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir;

"Ben bir keresinde ben büyük nehirdeyken, o kadar uzağa zıpladım ki hiç kimse beni geçemedi. K2" "Fakat ne olduğunu anlayamadı. Ama sesini duyan olmadı. K3" "Ablasını dinleyip kaskını ve dizliklerini taksa bunlar olmayacaktı. K4" "Buna üzülmemelisin. K5" "Dünyayı daha önce hiç bu kadar uzaktan görmemişti! Artık denizde değildi. K10" "Ama Anne Tavuk ile Anne Ördek, bunu hiç önemsememişler. K14" "

Araştırma kapsamında incelenen hikâyelerde soru cümlelerine ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir;

"Karışık tost yapalım mı? K1" "Ya rüyam gerçek olursa? K2", "Ooof, çıkaramaz mıyım bu sargıyı? K4" "Arkadaş olalım mı seninle? K6" "Bil bakalım, nedir onun adı? K7" "Bir de ne görsün? Peynir süttten mi oluyormuş? K8" "Hava ve yol durumu nasıldır acaba? K9" "Acaba nereye gidiyoruz? K10" "Gördünüz mü yaptığımızı? K11" "Acaba zürafalar nasıl ses çıkarırdı? K21" "Acaba yumak bundan sonra kimlerle karşılaşacaktı? Neler neler olacaktı? K24" "Acaba sincap nereye gitmişti? K25"

Araştırma kapsamında incelenen hikâyelerde ünlem cümlelerine ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir;

"Hepimizi aç bıraktınız! Gördünüz işte süt müt yok! Bu kadar çok yersen bir gün bom diye patlarsın! Teşekkürler Mööö İnek! K1" "Aferin ona! Sizi rahatsız ettiyse özür dileriz! K12 4" "Aman, ne hoş! Ohhh! Vah vah! Etmeez! K13" "Ooo! K15" "Ayağıma diken battı! Yardım et de çıkaralım! Ciiik! Ciiik! (2) Eyvaaaah! Cik cik cik cik!" "Aman ne hoş! K16" "Hiç de korkunç değilmiş! K23" "Hop miyav miyav, hoooop K24" "Eve dönme vakti! K25" "Haydi gel oynayalım! Haydi, tanışma oyunumuzu oynayalım! K28"

Tablo 11. Hikâyelerde Kullanılan Dilin Çocukların Sosyal Yaşantısını Destekleyici /Nezakat Kurallarına Uyum Durumu

Özellik	F	%
Kitabın dilinde sosyal açıdan destekleyici ifadeler yer verme durumu	9	32
Toplam	32	100

Tablo 11'e göre hikâyelerin %32'sinde kitabın dilinde çocukların sosyal yaşantısını destekleyici ifadeler yer verildiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında incelenen hikâyelerin dilinde sosyal yaşantıyı destekleyici ifadelerle ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir;

"Sırası gelen, önce benim söylediğim malzemeyi sonra da kendi koymak istediği malzemeyi söyleyerek oyuna devam edecek. K1" "Aferin Pengu! K3" "Geçmiş olsun! Bobo iyileşene kadar hepimiz ona yardımcı olacağız değil mi? K4" "Ona teşekkür ediyordu. K5" "Hoş geldin mahallemize. İyi ki geldin K6" "Afiyet olsun sana. K7" "Yardım gönderin lütfen! K9" "Yaşadığımız çevreye, komşularımıza saygılı olalım. Doğayı temiz tutalım. K12"

4. Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde, okul öncesi eğitim kurumlarındaki sınıf kitaplıklarında bulunan hikâye kitaplarının dilin bileşenlerine ve betimsel özelliklerine göre incelemesiyle elde edilen sonuçlar tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

İncelenen hikâye kitaplarında dilin semantik özelliklerine ilişkin olarak sözcük dağarcığını geliştirici ifadelerin yer aldığı, sözcükler anlam yapısına göre incelendiğinde hikâyelerde eş anlamlı sözcüklerin birlikte yer almadığı, mecaz anlamlı sözcüklerin az da olsa görüldüğü ve zıt anlamlı sözcükler ile nadiren karşılaşıldığı söylenebilir. Cümlelerin anlamlı olmasını sağlayan noktalama işaretlerinin kullanımına bakıldığında, en yoğun olarak soru işareti,

ünlem ve tek tırnak kullanımının; daha sonra üç nokta, kesme işareti, çift tırnak, iki nokta ve en az kısa çizgi kullanımının olduğu görülmüştür. Cümlelerin yapısını ve gramer kurallarını içeren sentaks noktalama işaretlerinin cümlelerin anlam ve yapısını doğrudan etkilediğinden bu bileşen kapsamında değerlendirilmektedir. İncelenen hikâyeler okul öncesi çocuklarının dilin bileşenlerinden sentaks gelişim özelliklerine uygunluk göstermektedir. Darga vd. (2021) okul öncesi dönem çocuklarına yönelik hazırlanan 32 adet hikâye kitabını dış yapı özellikleri ve içyapı özellikleri açısından çocukların “dil, bilişsel, kişilik gelişimi ve toplumsal” gelişim alanlarına uygunluk durumunu inceledikleri araştırma sonucunda incelenen hikâyelerin uygun olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu durum araştırma sonucunu destekler özelliğindedir. Yanlış öğrenilen bir konu ya da bir sözcük olgun yaşlara kadar etkisini devam ettirebilir. Yazım, imla ve söz dizimi bakımından kusursuz olmalıdır (Tuncer, 2016).

İncelenen hikâyelerde morfolojik bileşen kapsamındaki unsurlara bakıldığında, sırasıyla en çok gelecek zaman, daha sonra geçmiş zamanın, en az şimdiki zaman kullanıldığı tespit edilmiştir. Hikâyelerde sözcük yapısı olarak zengin bir biçimde sıfat, bağlaç ve fiil kullanımı görülmüştür. Ayrıca çocuk kitaplarında zamir, edat ve ünlem kullanımına da rastlanmıştır. Sözcük türüne göre iyelik ekleri ve ikileme sözcük kullanımının yaygın olduğu ve yansıma sözcüklere daha az yer verildiği tespit edilmiştir. Veziroğlu ve Gönen (2012) Okul Öncesi Eğitim Programı’nda yer alan amaçların 250 adet hikâyede nasıl yer aldığını belirlemek amaçlı yaptıkları çalışmada hikâyelerin programda yer alan 5 gelişim alanına ait 264 kazanımı %18.5 oranında karşıladığı ve hikâyelerde bilişsel alan kazanımlarının sayıca fazla olmasına karşın daha çok sosyal-duygusal alan ve dil alanı kazanımlarının ön planda yer aldığını belirlemişlerdir (MEB, 2006). Bu durum çalışma bulguları doğrultusunda okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında yer alan kitaplıklardaki hikâyeleri seçerken çocukların dil gelişimlerini desteklemek için uygun dil yeterliklerine sahip kitapları seçmeleri gerektiğini vurgularken; hikâyelerin morfolojik özellikler açısından zengin zaman kullanımı göstermesi, sözcük yapısı ve sözcük türü açısından çocukların dilin biçimsel özelliklerini destekleyici çocuk kitabı tercihlerine özen göstermeleri gerektiğini ortaya koymaktadır. Ancak bu şekilde öğretmenler okul öncesi çocuklar için kazandırmayı amaçladıkları dil alanı kazanımlarına ulaşabilirler.

Ayrıca hikâyelerde yer alan toplam sözcük sayısının en yoğun olarak 101-200 ve 201-300 aralığında olduğu görülmektedir. Bu durum okul öncesi eğitim kurumlarındaki sınıf kitaplıklarındaki hikâyelerin okul öncesi çocuklar için uygun uzunlukta olduğunu düşündürmektedir.

Çalışma bulgularına göre, sentaks söz dizimi bileşenin özellikleri çerçevesinde cümle çeşitleri incelendiğinde hikâye kitaplarının tamamında kurallı cümlelerin bulunduğu, devrik cümlelere daha az rastlanıldığı, olumlu cümlelerin olumsuz cümlelerden daha fazla bulunduğu ve çocuk kitaplarının çoğunda soru ve ünlem cümlelerinin yer aldığı tespit edilmiştir. Çocuklar için yazılmış kitapların sentaks (söz dizimi) bakımından tamamı ile kusursuz olması gereklidir. Devrik cümle kullanılmamalı; sözcükler sadece ilk anlamlarında

kullanılmalıdır. Cümleler tek özne, tek yüklemden oluşmalı; birleşik ve girişik cümle kullanılmamalıdır (Demircan 2006). Çeçen ve Aydemir (2011), okul öncesi çocuklar için yazılmış olan Morpa yayınevinin Öykü Yağmur Setinin 50 hikâye kitabını kelime ve cümle uzunlukları ile okunabilirlik düzeyleri açısından incelemiş ve araştırmalarında hikâyeler arasında cümle uzunluğu bakımından anlamlı bir farklılığa rastlamış, kelime uzunluğu yönünden anlamlı bir farklılığa rastlamamışlardır. Okunabilirlik açısından incelendiğinde ise hikâyelerin orta güçlükte, kolay ve çok kolay düzeyde olduğu belirtilirken kitapların okunabilirlik düzeyleri ile cümle uzunluklarının doğrudan ilişkili olduğu ifade edilmiştir. Cümlelerin uzunluğu cümleleri anlamalarını zorlaştırmaktadır. Bu durumda düz, olumlu ve yalın cümleler ile kısa uzunluktaki cümleler tercih etmek yerinde olacaktır.

İncelenen çocuk kitaplarında kitabın dilinde sosyal açıdan destekleyici ifadelere yer verildiği söylenebilir. Buna istinaden çocukların problem çözme, tutum ve davranışlarında olumlu tecrübeler edinmesini sağlamaktadır (Gönen vd., 2016). Bu durum çalışmada incelenen hikâye kitaplarında sosyal açıdan destekleyici ifadelere yer verilmesi sonucunu destekler niteliktedir.

Hikâye kitaplarının konu olarak incelenmesi ise iç yapı özelliklerine göre çocukların hikâyeleri anlaması düşünülerek hikâyenin sosyal, yaşantısal ve nezaket kuralları öğretiminde kullanılması çocuğa katkı sağlayacağı için dâhil edilmiştir. Çocuk kitaplarında yer alma yoğunluklarına göre sırasıyla değerler, aile, macera, hayvanlar; üretim; çevre temizliği, farklılıklara saygı, beceri ve arkadaşlık, bilmece, çalışkanlık, mevsim döngüsü, geri dönüşüm, meyveler olarak tespit edilmiştir. Ele alınan hikâye konularının çocuğun sosyal yaşantı ve nezaket kurallarını içerdiği söylenebilir. Bu anlamda Pragmatik bileşene destek vermektedir. Cengiz ve Duran (2017), okul öncesi dönem için hazırlanmış hikâye ve masal kitaplarında hangi değerlere ne ölçüde yer verildiğini saptamak amacıyla yaptıkları çalışmada, kitaplarda en çok mutluluk, en az ise barış, dayanışma ve dürüstlük değerlerine vurgu yapıldığını; nezaket, estetik, dostluk, temizlik ve yardımseverlik değerlerinin ise çok sık yer aldığını belirlemiştir. Alçakgönüllülük, hoşgörü, misafirperverlik ve saygı değerlerinin ise daha az yer aldığı saptanmıştır. Öğretmenlerin tercih ettiği kitaplarda en çok mutluluk değerinin öne çıktığı belirlenmiştir. Çalışmamızın bulgularına göre de değerler, aile, macera, hayvanlar, çevre temizliği, farklılıklara saygı bulgularıyla benzer sonuca ulaşılmıştır. Ayrıca farklı konuların çocuk kitaplarında yer alması çocukların sosyal gelişimlerinin yanı sıra kişilik gelişimini desteklediğinden önem arz etmektedir (Young vd., 2013).

Çocuk kitaplarına yönelik çalışmalar yapılmış ve Türkiye’de çocuk yayınları üzerine nicel ve nitel yetersizliklerin olduğunu, kitapların sınırlı bazı boyutları olan, içerik, grafik tasarımı, görsel öğeler, tasarım gibi boyutlar üzerine olduğu (Erdoğan 1999, Taşdemir, 2005) belirtilmiştir. Hikâye kitaplarını dilin bileşenleri açısından değerlendiren bu çalışma, çocuk kitaplarında bulunması gereken uygun ölçütler olarak bileşenlerin kapsamlı bir biçimde değerlendirilmesinin, çocuk gelişimi ve eğitimiyle ilgilenen herkese katkı sağlayabileceğini göstermektedir.

Çalışmanın sonuçlarına göre çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Çalışma dilin dört bileşeni açısından hikâyeleri değerlendirirken ses bilgisi açısından değerlendirilmediğinden araştırmacılara bu bileşenlerin dâhil olduğu çalışmalar önerilebilir. Okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin sınıflarına kitap seçiminde dilin bileşenlerine ne ölçüde dikkat ettiklerini belirlemek üzere araştırmalar planlanabilir. Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk hikâye kitapları seçerken dilin bileşenlerinden semantiğin, morfolojinin, sentaks ve pragmatik yönlerden dili destekleyici kullanımına dikkat etmesi tavsiye edilebilir. Hikâyelerin konusunun ve dilin pragmatik özelliklerinin ne oranda desteklendiği çalışılabilir.

Yazar Katkı Oranları

Birinci yazar çalışmanın planlanması sürecini gerçekleştirmiştir. Tüm yazarlar veri toplama sürecine katkı sağlamıştır. Dördüncü yazar alan yazın taraması sürecini gerçekleştirmiştir. İkinci yazar istatiksels analizleri gerçekleştirmiştir. Üçüncü yazar tartışma ve sonuç sürecini tamamlamıştır. Tüm yazarlar çalışmanın son halini okumuş ve onaylamıştır.

Çıkar Çatışma Beyanı

Çalışma kapsamında yazarlar herhangi bir kurum ya da kişi ile çıkar çatışmasında bulunmadığını beyan etmektedirler.

Etik Kurul İzin Bilgisi

Çalışmada incelenen dokümanlar kamuya açık dokümanları içerdiğinden herhangi bir kuruluş ya da şahıstan veri toplanmadığı için etik kurul izni alınmaya gerek duyulmamıştır. Çalışmada araştırma etiği göz önünde bulundurularak ulaşılan dokümanlarda bir değişiklik yapılmadan veri toplama basamağı tamamlanmış, tüm içerikte kaynak gösterimine dikkat edilmiştir.

Kaynakça

- Acar, Ü., Nalgan, S., & Ünsal, E. M. (2020). *Pragmatik gelişim*. E.M. Ünsal ve N.S. Saban Dülger (Ed.), Çocuğun Dil Serüveni kitabı içinde. Nobel Yayıncılık.
- Adak-Özdemir, A., Hıdır, F., & Özdemir Beceren, B. (2019). Examining the use of picture books in preschool education institutions. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 15(2), 535-559. <https://doi.org/10.17263/jlls.586235>
- Akyıldız, T. (2019). *Erken çocukluk dönemindeki çocuklarda öykü anlatımına göre dil gelişimlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hasan Kalyoncu Üniversitesi.
- Alışkan, E. E., & Güneşli, A. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin Türkçe dil etkinliklerine ilişkin görüşleri: Lefkoşa örneği. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(3), 348- 371.
- Bal, H. (2021). *Nitel araştırma yöntem ve teknikleri*. Sentez Yayıncılık.
- Bildiren, A. (2017). Developmental characteristics of gifted children aged 0–6 years: Parental observations. *Early Child Development and Care*, 188(8), 997-1011. <https://doi.org/10.1080/03004430.2017.1389919>
- Cengiz,Ş., & Duran,E. (2017). Analysis of values on preschool period children story and tale books. *Education and Science*. 42(191), 205-233. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2017.6945>.
- Corbin, J., & Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Sage.
- Çeçen, M. A., & Aydemir, F. (2011). Okul öncesi hikâye kitaplarının okunabilirlik açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 185-194.
- Çelik, M., & Kök, M. (2007). Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim ortamı ve donanımının önemi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. (15), 158-170.
- Çiçek, A. (2002). 0-6 yaş grubu çocuklarda dil gelişimi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*. 4(1), 115-124.
- Darga, H., Öztürk, F. Z., & Öztürk, T. (2021). Çizgi filmlerin çocukların dil ve sosyal gelişim alanlarına etkisine yönelik ebeveyn görüşlerinin incelenmesi. *International Primary Education Research Journal*, 5(1), 59-77. [Http://dx.doi.org/10.38089/iperj.2021.46](http://dx.doi.org/10.38089/iperj.2021.46)
- Dağabakan Öztürk, F., & Dağabakan, D. (2007). Dil ve çocukta dil gelişim kuramları. *Milli Eğitim*. 36(174), 155-161.
- Delikan S. (2023). *Otizm spektrum bozukluğu olan ve normal gelişim gösteren çocuklarda, pragmatik dil becerilerinin ve dil gelişimlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kapadokya Üniversitesi.
- Demircan, C. (2006). Tübitak çocuk kitaplığı dizisindeki kitapların dış yapısal ve iç yapısal olarak incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 12-27.
- Dickinson D. K., McCabe A., Anastopoulos L., Peisner-Feinberg E. S., & Poe M. D., The comprehensive language approach to early literacy: the interrelationships among vocabulary, phonological sensitivity, and print knowledge among preschool-aged children. *Journal of Educational Psychology*. 95(3), 465–481. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.95.3.465>.

- Dükar, B. N. (2021). Semantik gelişim. E. F. Ünsal ve N. Saban-Dülger (Ed.), *Çocuğun dil serüveni 0-6 yaşta iletişim ve dil becerileri* (2. Baskı) içinde (289-331). Nobel Yayıncılık.
- Erdoğan, F. (1999). *Türkiye’de 1996-1998 yıllarında yayımlanmış telif çocuk kitaplarının içerik analizi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Erdoğan, T., Altınkaynak, Ş. Ö., & Erdoğan, Ö. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin okuma yazmaya hazırlığa yönelik yaptıkları çalışmaların incelenmesi. *İlköğretim Online*, 12(4) 1188-1199. Erişim adresi: <http://dergipark.gov.tr/ilkonline/issue/8583/106617>
- Erdoğan Şahenk, G. (2024) 0-6 Yaş döneminde hikâye kitabı seçimleri nasıl olmalıdır? <https://www.gozdeerdogan.com.tr/> Erişim: 10.05.2024
- Gönen, M., Karakuş, H., Uysal, H., Kehci, A., Ulutaş, Z., & Kahve, Ö. (2016). Resimli çocuk kitaplarının içerik ve resimleme özelliklerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(4), 724-735.
- Güler, A., Halıcıoğlu, M.B., & Taşgın, S. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Haden, C. A., Reese, E., & Fivush, R. (1996). Mothers' extra-textual comments during storybook reading: Stylistic differences over time and across texts. *Discourse Processes*, 21, 135-169.
- Hart, B., & Risley, T. R. (1995). *Meaningful differences in the everyday experience of young American children*. Paul H. Brookes.
- Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative health research*, 15(9), 1277-1288.
- Işıkoğlu Erdoğan, N. I., Atan, A., Asar, H., Mumcular, F., Yüce, A., Kırac, M., & Kilimlioğlu, Ç. (2016). Ebeveyn ve öğretmenlerin birlikte hikâye okuma etkinliklerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 15(1), 125-135. <https://doi.org/10.17051/io.2016.05211>
- Karoğlu, H., & Esen Çoban, I. (2019). Investigation of graduate theses on the language development in pre-school education in Turkey. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 11-18.
- Labuschagne, A. (2003). Qualitative research: Airy fairy or fundamental? *The Qualitative Report*, 8(1), 100-103.
- MEB (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. <https://tegm.meb.gov.tr/> Erişim Tarihi: 20.04.2024
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed). Sage.
- Neuman, L. W. (2014). *Social research methods: qualitative and quantitative approaches*. Pearson.
- Otta, F. (2021). *Erken çocukluk eğitiminde dil gelişimi* (F. Turan & G. Akoğlu, Çev.). Nobel Yayıncılık. (Orijinal basım yılı 2018).
- Parpucu, N. (2016). Seslerin renkli dünyası programının okul öncesi çocukların fonolojik farkındalık becerileri üzerindeki etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 42(192), 233-261.
- Pergar, M., & Hadela, J. (2020). Raising awareness of the importance of reading to early childhood and preschool age children through lifelong education of parents. *Croatian Journal of Education*, 22, 101-113. <https://doi.org/10.15516/cje.v22i0.3912>

- Saban Dülger, N. S. (2020). Morfosentatik gelişim. E.M. Ünsal & N. S. Saban Dülger (Ed *Çocuğun dil serüveni 0-6 yaşta iletişim ve dil becerileri* (2. Baskı) içinde (343-390). Nobel Yayıncılık.
- Şimşek Z. C. (2017) *Farklı kitap okuma tekniklerinin 48-66 ay grubu çocuklarının dil gelişimine olan etkileri* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Taşdemir, M. (2005). Eğitsel bir materyal olarak çocuk hikâye ve romanlarının nitelik düzeyi. *Milli Eğitim Dergisi*, 33(168), 7-29.
- Temel, F. Z., Bekir, H., & Yazıcı, Z. G. (2014). *Erken çocuklukta dil edinimi*. Vize Yayıncılık.
- Topbaş, S. (1994). "Sesbilim" ve "Sesbilgisi" terimleri üzerine. *Dil Bilim Araştırmaları Dergisi*. 310-322.
- Topbaş, S. (2007). *Dil ve kavram gelişimi*. Kök Yayıncılık.
- Topbaş, S. S. (2005b). Sesbilgisel gelişim. S.S. Topbaş (Ed.), *Dil ve Kavram Gelişimi* içinde (61-90). Kök Yayıncılık.
- Topbaş, S., Maviş, I., & Başal, M. (1997). *Acquisition of bound morphemes: Nominal case. morphology in Turkish*. In K. Imer, & N. E. Uzun (Eds.), *Proceedings of the VIIIth International Conference on Turkish Linguistics*. 8, 22-36.
- Treiman R., Rosales N., & Kessler, B. (2016) Characteristics of print in books for preschool children, *Writing Systems Research*. 8(1), 120-132. <https://doi.org/10.1080/17586801.2015.1074058>
- Turan, F., & Gündüz, S. (2024). Yetersizliği olan bireylerin dil ve iletişim becerilerinin desteklenmesi. F.Acarlar & Ö. Diken (Ed.), *İletişim ve dil gelişimi* içinde (59-74). Pegem Akademi.
- Tuncer M. (2016). *Okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılan resimli hikâye kitaplarının öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesi (Elazığ ili örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Turan, S. (2020). *Eğitimde araştırma yöntemleri*. Nobel Yayınları.
- Veziroğlu, M., & Gönen, M. (2012). Resimli çocuk kitaplarının M. E. B. okul öncesi eğitim programındaki kazanımlara uygunluğunun incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*. 37(163).
- Wach, E., & Ward, R. (2013). Learning about qualitative document analysis. *IDS Practice Paper in Brief*, 13, 1-11.
- Wasik, B, A., & Bond, M, A. (2001). Beyond the pages of a book: interactive book reading and language development in preschool classrooms. *Journal of Educational Psychology*. 93(2), 243-250.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Young, T. A., Hadaway, N. L., & Ward, B. A. (2013). International children's trade books: Building blocks for character education. *Childhood Education*, 89(6), 379-386.

Extended Summary

1. Introduction

In order for children's books to contribute to the development of the child, the books must be linguistically qualified. Language is a set of rules acquired over time through certain stages. Preschool education institutions periodically support language development with many of their activities. While examining the developmental aspect of language, some researchers consider the child's language development as a time element, while some researchers consider it in developmental order in terms of phonology, semantics, syntax, morphology and usage functions (pragmatics). explains by taking. The child acquires these subsystems by coming together in a flexible communication structure (Temel, Bekir and Yazıcı 2014). Each component of the language develops separately from each other and consists of a single interconnected system (Topbaş, 2007; Akoğlu, 2021). When the literature is examined; there are studies examining the use of picture books and the adequacy of books in preschool education classes (Adak-Özdemir vd. 2019), studies examining the opinions of preschool teachers, studies examining the visual features of children's books (Treiman vd., 2015). In the literature, there are studies evaluating language development based on storytelling in the preschool period (Akyıldız, 2019), studies evaluating the effects of different book reading techniques on the parts of the language of the 48-66 month group (Şimşek, 2017), and studies examining the phonological awareness program the effect of on preschool children (Parpucu, 2016). It is aimed to examine story books, which are used as tools to support the language development of preschool children in the classrooms of pre-school education systems, from a language developmental perspective.

2. Method

The study was designed with the document analysis pattern, one of the qualitative research methods. The books in 6 independent kindergartens affiliated with the Ministry of Education in the provinces of Istanbul, Çanakkale and Edirne were accessed. The study consists of a total of 82 books from three provinces. A checklist was created by the researchers, which included features related to the components of the language in preschool children's books and descriptive features that introduce the books, and the obtained data were examined with content analysis.

3. Findings, Discussion and Results

It can be said that in the stories examined, there are expressions that improve the vocabulary regarding the semantic features of the language, that synonymous words do not appear together in the stories according to the semantic structure of the words, that figurative words are rarely seen and that antonyms are rarely used. In this respect, the study shows that the stories examined are suitable for the language development characteristics of preschool

children. It was determined that the stories examined in Darga's study (2021) were suitable for internal and external structure characteristics. When we look at the morphological component elements in the stories examined, it has been determined that the future tense is used the most, then the past tense, and the present tense is used the least. In the stories, there is a rich use of adjectives, conjunctions and verbs in terms of word structure. The use of pronouns, prepositions and exclamations was also encountered. It has been determined that the use of possessive suffixes and reduplication words is common depending on the word type, and onomatopoeic words are also included, although less frequently. This situation shows that, as stated in the study of Veziroğlu and Gönen (2012), in preschool story books, although the cognitive domain achievements are high in number, social-emotional domain and language domain achievements are at the forefront in the stories. In addition, according to the findings, it is seen that the total number of words in the stories is mostly in the range of 101-200 and 201-300. From the age of 3, illustrated children's books should be written with the rule of 1/3 text and 2/3 images (Erdoğan Şahenk, 2024). This suggests that the stories in classroom libraries are of appropriate length for preschool children. According to the study findings, when the sentence types were examined within the framework of the features of the syntax component, it was determined that there were straight sentences in all of the story books, and inverted sentences were less common. It has been determined that positive sentences are used more than negative sentences, and question and exclamation sentences are also included. In children's books, sentences should consist of a single subject and a single predicate; Compound and complex sentences should not be used (Demircan 2006). Çeçen and Aydemir (2011) stated in their study that it would be appropriate to choose plain, positive and simple sentences and short sentences in children's books. In this study, it was determined that the children's books examined included socially supportive expressions in the language of the book. This is a feature that children's books must have. Including socially supportive expressions in children's books enables children to gain positive experiences in problem solving, attitudes and behaviors (Gönen, Karakuş, Uysal, Kehci, Ulutaş, & Kahve, 2016). In the study, when the subjects of the story books were examined according to their density, they were values, family, adventure, animals; production; environmental cleanliness, respect for differences, skill and friendship, riddle, diligence, seasonal cycle, recycling and fruits. It can be said that the story topics discussed include the child's social life and rules of politeness. In this context, story topics support the Pragmatic component. Including different topics in children's books is important as it supports children's social development as well as their personality development (Young, Hadaway, & Ward, 2013). This study, which evaluates the story books in preschool institutions in terms of the components of the language, draws attention to the importance of evaluating the components as appropriate criteria that should be present in children's books.

